

Nr 5

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1969/70 inom socialdepartementets verksamhetsområde jämte motioner.

(3:e avd.)

DRIFTBUDGETEN

Femte huvudtiteln

Socialdepartementet m. m.

1. Socialdepartementet m.fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1, bilaga 7, framlagda förslag (punkterna A 1—A 3, s. 10—12 i utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1969) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Socialdepartementet* ett förslagsanslag av 6 210 000 kr.,
2. till *Kommittéen m. m.* ett reservationsanslag av 6 000 000 kr.,
3. till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 350 000 kr.

Allmän försäkring m. m.

2. Försäkringsdomstolen och Försäkringsrådet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 1—B 2, s. 17—19) och hemställer

1. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att inrätta en tjänst i försäkringsdomstolen som försäkringsdomare i Co 2,
2. att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar
 - a. till *Försäkringsdomstolen* ett förslagsanslag av 1 863 000 kr.,
 - b. till *Försäkringsrådet* ett förslagsanslag av 1 267 000 kr.

3. Riksförsäkringsverket m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 3, s. 19—21 och B 5—B 6, s. 22—25) och hemställer

1. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att inrätta en tjänst i riksförsäkringsverket som avdelningschef,
2. att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar
 - a) till *Riksförsäkringsverket* ett förslagsanslag av 31 900 000 kr.,
 - b) till *Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* ett förslagsanslag av 14 000 000 kr.,
 - c) till *Bidrag till sjukförsäkringen* ett förslagsanslag av 535 000 000 kr.

4. Vissa yrkesskadeersättningar m. m. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 7, s. 25—27) och hemställer

1. att riksdagen medger att till frivilliga försäkringar hänförliga överskottsmedel i yrkesskade- och fiskarförsäkringsfonderna får disponeras för höjningar av livräntor från frivilliga försäkringar i riksförsäkringsverket inom ramen för vad som gäller enligt lagen om värdesäkring av yrkesskadelivräntor m. m.,
2. att riksdagen till *Vissa yrkesskadeersättningar m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 600 000 kr.

Ekonomiskt stöd åt barnfamiljer m. m.

5. Allmänna barnbidrag. Kungl. Maj:t har (punkt C 1, s. 28—29) föreslagit riksdagen att till Allmänna barnbidrag för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 000 kr.

I de likalydande motionerna I: 589 av herr Werner och II: 429 av herr Hermansson m. fl. har hemställts att riksdagen måtte besluta att till Allmänna barnbidrag för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 1 775 000 000 kronor.

Utskottet. Motionsyrkandet har förenats med ett yrkande i motionerna I: 788 och II: 452 om höjning av de allmänna barnbidragen fr. o. m. den 1 juli 1969 till 1 000 kr. per år och barn. Riksdagen har den 26 februari 1969 (2LU 1969: 3) avslagit det sistnämnda yrkandet. Med hänsyn härtill och då medelsberäkningen inte föranleder någon erinran hemställer utskottet

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 589 och II: 429 till *Allmänna barnbidrag* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 1 600 000 000 kr.

6. Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 2, s. 29—30) och hemställer

att riksdagen till *Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 4 200 000 kr.

7. Bostadstillägg för barnfamiljer, m. m. Kungl. Maj:t har (punkt C 3, s. 30—31) föreslagit riksdagen att

1) godkänna den i statsrådsprotokollet förordade ändringen i grunderna för bostadstillägg för barnfamiljer att gälla fr. o. m. den 1 januari 1970,

2) till Bostadstillägg för barnfamiljer, m. m. för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 425 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 69 av herr Werner och II: 80 av herr Hermansson m. fl. vari föreslagits

att riksdagen — med ändring av nu gällande regler för bostadstillägget — måtte besluta om fastställande av en årsinkomst av 20 000 kr. från vilken inkomstgräns avtrappningen av bostadstillägget inträder,

att riksdagen under punkt C 3, Statsverkspropositionens bil. 7, anvisar ett förslagsanslag av 485 000 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 531 av herrar Dahlén och Bengtson och II: 622 av herrar Hedlund och Wedén i vad avser hemställan att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till sådan ändring av gällande bestämmelser att vid inkomstprövning för bostadstillägg för barnfamiljer den fastställda beskattningsbara inkomsten skall ökas med 10 % av den behållna förmögenhet som överstiger 30 000 kr.

Utskottet. Med hänsyn till barnfamiljer i låglönegrupperna har Kungl. Maj:t förordat att inkomstgränsen för oreducerade bostadstillägg justeras upp fr. o. m. den 1 januari 1970. Förslaget innebär att oreducerade bostadstillägg som nu utgår upp till en beskattningsbar inkomst på 6 000 kr., motsvarande en årsinkomst på ca 16 000 kr., kommer att utgå upp till en beskattningsbar inkomst på 7 200 kr., vilket motsvarar en årsinkomst av drygt 17 000 kr.

I motionerna I: 69 och II: 80 föreslås att avtrappningen av bostadstilläggen skall inträda först vid en faktisk årsinkomst av 20 000 kr. Merkostnaden i förhållande till gällande regler beräknas till 60 milj. kr. för budgetåret

1969/70, dvs. en merkostnad av ca 120 milj. kr. för helt år. I sitt utlåtande 1968: 101 uttalade utskottet vid behandling av motioner med samma yrkande att redan storleken av de ökade kostnaderna talar mot ett bifall till förslaget. Med beaktande även av den uppjustering av inkomstgränserna som föreslagits i statsverkspropositionen avstyrks motionerna.

Inkomstprövningen för bostadstilläggen sker på grundval av makarnas sammanlagda beskattningsbara inkomst ökad med 20 % av den behållna förmögenhet som överstiger 30 000 kr. I motionerna I: 531 och II: 622 förordas sådan ändring av gällande bestämmelser att den fastställda beskattningsbara inkomsten skall ökas med 10 % av den behållna förmögenhet som överstiger 30 000 kr.

Grunderna för bostadstillägg godkändes av 1968 års riksdag. Utskottet finner inte nu anledning att i denna del förordna någon ändring av gällande bestämmelser.

Utskottet, som inte har någon erinran mot medelsberäkningen, hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 531 och II: 622 i vad de avser ändring av förmögenhetsreglerna i bestämmelserna om bostadstillägg,

2. att riksdagen med avslag å motionerna I: 69 och II: 80, såvitt nu är i fråga, godkänner den i statsrådsprotokollet förordade ändringen i grunderna för bostadstillägg för barnfamiljer att gälla fr. o. m. den 1 januari 1970,

3. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 69 och II: 80 i vad de avser medelsanvisningen till *Bostadstillägg för barnfamiljer, m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 425 000 000 kr.

8. Ersättning för bidragsförskott och Omkostnader för statens bosättningslån. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna C 4—C 5, s. 31—33) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Ersättning för bidragsförskott* ett förslagsanslag av 63 000 000 kr.,

2. till *Omkostnader för statens bosättningslån* ett förslagsanslag av 440 000 kr.

Sociala serviceåtgärder

9. Bidrag till social hemhjälp. Kungl. Maj:t har (punkt D 1, s. 37—38) föreslagit riksdagen att till Bidrag till social hemhjälp för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 135 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 558 av fru Elvy Olsson m. fl. och II: 635 av fru Jonäng m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående förbättrade möjligheter för åldringar och rörelsehindrade att erhålla rörelseträning i enlighet med vad i motionerna anförts,

dels motionen II: 37 av herrar Börjesson i Falköping och Eriksson i Bäckmora vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning av möjligheterna att ålderspensionärer i knappa ekonomiska förhållanden helt eller delvis får kostnaderna för telefon ersätta av allmänna medel.

Utskottet. Såvitt rör *medelsanvisning* har inte framställts annat förslag än Kungl. Maj:ts. Medelsberäkningen bakom detta förslag föranleder ingen erinran från utskottet.

I motionerna I: 558 och II: 635 föreslås utredning angående förbättrade möjligheter för åldringar och handikappade att erhålla *rörelseträning*. Det bör enligt motionärerna bl. a. övervägas om detta kan komma till stånd genom tilläggsutbildning av hemsamariter.

Utskottet vill erinra om att utbildningen av hemsamariter bedrivs vid kommunala yrkesskolor till vilka statsbidrag utgår. Utbildningen är således en kommunal angelägenhet, men vissa riktlinjer för utbildningen utfärdas av skolöverstyrelsen. Enligt vad utskottet inhämtat har den generella läroplanen för hemsamaritutbildningen nyligen reviderats av skolöverstyrelsen varvid ämnen med likartat innehåll sammanförts till tre olika perioder. I den tredje perioden, som innehåller ämnen som sjukvårdslära m. m., har ADL-träning (Aktivitet för det Dagliga Livet) införts som ett huvudmoment. I avvaktan på närmare erfarenheter av den nya läroplanen är utskottet inte berett att tillstyrka motionerna.

I motionen II: 37 föreslås utredning av möjligheterna för ålderspensionär i knappa ekonomiska förhållanden att helt eller delvis få kostnaderna för *telefon* ersätta av allmänna medel.

Enligt utskottets mening bör det ankomma på kommunen att i de fall som nu avses svara för kostnaderna för telefoninstallation i enlighet med vad som anförts i propositionen 1964: 85. Utskottet avstyrker därför motionerna.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Bidrag till social hemhjälp* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 135 000 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionerna I: 558 och II: 635,
3. att riksdagen avslår motionen II: 37.

10. Bidrag till anordnande av barnstugor. Kungl. Maj:t har (punkt D 2, s. 38—39) föreslagit riksdagen att till Bidrag till anordnande av barnstugor för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 45 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 114 av herr Werner och II: 133 av fru Ryding m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen beslutar att en 5-årsplan utarbetas för byggandet av minst 150 000 nya platser i barnstugorna,

dels de likalydande motionerna I: 566 av fröken Pehrsson och herr Andreasson samt II: 632 av herr Johansson i Skärstad m. fl. vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om åtgärder från regeringens sida, såvitt nu är i fråga, i form av utredning om möjligheterna att ge hjälp till hemhjälp för yrkesutövande gift kvinna med minderåriga barn.

Utskottet. Frågan om *utbyggnadstakten* för barnstugorna tas upp i motionerna I: 114 och II: 133. Enligt motionärernas mening bör en femårsplan utarbetas för byggande av minst 150 000 barnstugeplatser. Motioner med samma yrkande behandlades av 1968 års riksdag. Med hänvisning till vad utskottet då anförde i sitt av riksdagen godkända utlåtande (SU 1968: 5, s. 4) avstyrks motionerna.

Behovet av *ökade möjligheter* för föräldrar med förskolebarn att *förvärsarbeta utom hemmet* berörs i motionerna I: 566 och II: 632. Enligt en kommunenkät som genomförts av socialstyrelsen under hösten 1968 planerar kommunerna byggande av ca 9 000 dag- och fritidshemsplatser under vart och ett av innevarande och nästa budgetår. En utbyggnad av den kommunala familjedaghemverksamheten kan också förutses efter 1968 års riksdagsbeslut om införande av statsbidrag till denna verksamhet. Enligt utskottets mening bör samhällets insatser för barntillsynen ske genom en utbyggnad av nämnda tillsynsformer. Någon utredning om möjligheterna att ge hjälp till hemhjälp för barnfamiljer kan mot den bakgrunden inte anses påkallad. Utskottet avstyrker därför motionerna.

Utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot *medelsberäkningen*, hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 114 och II: 133 i vad de avser utarbetande av en femårsplan,

2. att riksdagen avslår motionerna I: 566 och II: 632 i vad de avser utredning om hjälp till hemhjälp,

3. att riksdagen till *Bidrag till anordnande av barnstugor* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 45 000 000 kr.

11. Bidrag till driften av barnstugor. Kungl. Maj:t har (punkt D 3, s. 39—40)

föreslagit riksdagen att till Bidrag till driften av barnstugor för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 46 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 114 av herr Werner och II: 133 av fru Ryding m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen beslutar att till driften av barnstugor (D 3) för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 59 000 000 kronor,

dels de likalydande motionerna I: 519 av herr Alexanderson och II: 659 av herr Romanus m. fl. vari föreslagits att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att förslag snarast framlägges till sådan ändring av reglerna för bidrag till driften av barnstugor att ökat stöd ges åt kommuner som genom stor andel studerande, stark inflyttning av unga familjer eller liknande orsaker, i förhållande till sitt skatteunderlag har särskilt stort behov av barntillsynsplatser.

Utskottet. Socialstyrelsen har i sina *petita* föreslagit vissa *höjningar av driftbidragen* till barnstugor. I motionerna I: 114 och II: 133 framfört förslag om anslagshöjning bygger på socialstyrelsens förslag. Utskottet avstyrker bifall till motionerna med hänvisning till den översyn av bidragssystemet som har påbörjats inom socialdepartementet.

Frågan om ett särskilt statsbidrag för platser som utnyttjas av barn till studerande berörs i propositionen 1969: 16.

Något särskilt uttalande från riksdagens sida med anledning av motionerna I: 519 och II: 659 om *ökat stöd åt vissa kommuner* finner utskottet — med hänsyn till vad som ovan nämnts — inte erforderligt.

Utskottet, som inte har någon erinran mot *medelsberäkningen*, hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 519 och II: 659,
2. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 114 och II: 133, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till driften av barnstugor* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 46 000 000 kr.

12. *Bidrag till kommunala familjedaghem.* Kungl. Maj:t har (punkt D 4, s. 40—41) föreslagit riksdagen att till Bidrag till kommunala familjedaghem för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 106 av herr Kaijser och II: 134 av herrarna Werner och Ringaby vari hemställts att andra paragrafen, Kungl. Maj:ts kungörelse den 10 maj 1968 (nr 236) om statsbidrag till kommunal familjedaghemsvärksamhet får följande lydelse:

2 §.

Till kommun — — — varje fullt 200-tal invånare.

Till kommun — — — fullt 100-tal invånare.,

dels de likalydande motionerna I: 367 av herrar Dahlén och Bengtson och II: 427 av herrar Hedlund och Wedén vari hemställda att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till sådana ändringar av bestämmelserna för statsbidrag till kommunal familjedagshemsverksamhet

1. att nu gällande kvotregel, som begränsar bidragsrätten till att gälla när den organiserade barntillsynen i kommunen uppnått viss omfattning uttryckt i platser per antal invånare i kommunen skall utgå, samt

2. att nu gällande balansregel skall uppmjukas så att statsbidrag till familjedaghem skall utgå högst för det antal familjedaghemplatser som motsvarar dubbla antalet statsbidragsberättigade barnstugeplatser i kommunen.

Utskottet. I motionerna I: 367 och II: 427 framförs förslag om att den s. k. kvotregeln i bidragsbestämmelserna skall utgå samt om att den s. k. balansregeln skall uppmjukas. I motionerna I: 106 och II: 134 föreslås att balansregeln skall utgå.

Grunderna för bidrag till kommunala familjedaghem fastställdes av 1968 års riksdag. I sitt då godkända utlåtande (SU 1968: 5 s. 6—12) framhöll utskottet bl. a. beträffande motioner om slopande av *kvotregeln* att familjedagshemsverksamheten liksom barnstugeverksamheten är en kommunal uppgift. Då statsbidragets uppgift är att genom ekonomiska lättnader stimulera till nya och ökade kommunala insatser, kunde utformningen av kvotregeln inte möta saklig erinran. Utskottet avstyrker motionerna I: 367 och II: 427 såvitt avser kvotregeln.

Beträffande *balansregeln* framhölls bl. a. att en sådan regel enligt utskottets mening är erforderlig för att barnstugeutbyggnaden inte skall sättas i andra hand genom de nya bidragsmöjligheterna.

Utskottet finner inte anledning att frångå riksdagens ställningstagande förra året. Med hänvisning härtill avstyrks bifall till motionerna I: 367 och II: 427 samt I: 106 och II: 134 såvitt avser balansregeln.

Medelsberäkningen föranleder ingen erinran.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 367 och II: 427 i vad de avser slopande av den s. k. kvotregeln,

2. att riksdagen avslår motionerna I: 106 och II: 134 samt I: 367 och II: 427, de två sistnämnda i vad de avser den s. k. balansregeln,

3. att riksdagen till *Bidrag till kommunala familjedaghem* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 20 000 000 kr.

13. *Bidrag till ferievistelse för barn* och *Bidrag till semesterhem m. m.* Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna D 5—D 6, s. 41—43) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Bidrag till ferievistelse för barn* ett förslagsanslag av 4 100 000 kr.,

2. till *Bidrag till semesterhem m. m.* ett förslagsanslag av 1 800 000 kr.

Myndigheter inom hälso- och sjukvård, socialvård m. m.

14. Socialstyrelsen. Kungl. Maj:t har (punkt E 1, s. 44—47) föreslagit riksdagen att till Socialstyrelsen för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 29 795 000 kr.

I de likalydande motionerna I: 262 av herr Kaijser och II: 297 av fröken Wetterström och fru Kristensson har hemställts

1. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att en undersökning av läkemedelskonsumtionen måtte utföras av socialstyrelsen med det syfte och den principiella uppläggning som i förevarande motion antytts,

2. att riksdagen måtte besluta att ett anslag om 50 000 kronor ställes till socialstyrelsens förfogande för planering och påbörjande av den ovan nämnda undersökningen.

Utskottet. I motionerna I: 262 och II: 297 hemställs att socialstyrelsen genomför en *undersökning angående läkemedelskonsumtionen*. En sådan undersökning pågår redan. Socialstyrelsen har insamlat ett jämförelsematerial om läkemedelsförskrivningen före och efter reformeringen av läkemedelsrabatteringen den 1 januari 1968. Materialet, som avser oktober månader 1967 och 1968, bearbetas f. n. och resultaten av undersökningen beräknas bli klara under våren 1969. I avvaktan på den pågående undersökningen avstyrker utskottet bifall till motionerna.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 262 och II: 297 i vad

de avser undersökning av läkemedelskonsumtionen,

2. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 262 och II: 297, nämnda motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Socialstyrelsen* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 29 795 000 kr.

15. **Giftnämnden m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna E 2—E 8, s. 47—56) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Giftnämnden* ett förslagsanslag av 645 000 kr.,
2. till *Nämnden för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader* ett förslagsanslag av 228 000 kr.,
3. till *Bidrag till sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut* ett förslagsanslag av 6 000 000 kr.,
4. till *Länsläkarväsendet m. m.* ett förslagsanslag av 6 447 000 kr.,
5. till *Statens socialvårdskonsulenter* ett förslagsanslag av 1 595 000 kr.,
6. till *Länsnykterhetsnämnderna* ett förslagsanslag av 5 080 000 kr.,
7. till *Statens strålskyddsinstitut* ett förslagsanslag av 4 183 000 kr.

16. **Statens institut för folkhälsan.** Kungl. Maj:t har (punkt E 9, s. 56—59) föreslagit riksdagen att till Statens institut för folkhälsan för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 10 230 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 548 av herr Lars Larsson m. fl. och II: 641 av fru Lewén-Eliasson m. fl. vari hemställts

att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att statens institut för folkhälsan får i uppdrag att framlägga en plan för sin framtida informationsverksamhet samt

att med biträdande av institutets förslag anvisa 50 000 kr. till information vid statens institut för folkhälsan,

dels de likalydande motionerna I: 559 av fru Elvy Olsson m. fl. och II: 601 av herr Eliasson i Sundborn m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte besluta

att Statens institut för folkhälsan ges i uppdrag att genomföra en omfattande upplysningskampanj i kostfrågor,

att institutet för detta ändamål beviljas ett särskilt anslag på 500 000 kr.

Utskottet. Till Statens institut för folkhälsan har under posten expenser föreslagits 35 000 kr. till *informationsverksamhet*, vilket innebär en ökning i förhållande till innevarande år med 10 000 kr. Med hänsyn till behovet av en ökad upplysning i kostfrågor yrkas i motionerna I: 548 och II: 641 att institutet dels får i uppdrag att framlägga en plan för sin framtida informationsverksamhet, dels till sin informationsverksamhet anvisas 50 000 kr.

Allmänhetens behov av information i kostfrågor betonas också i motionerna I: 559 och II: 601 där det föreslås att institutet dels ges i uppdrag att genomföra en upplysningskampanj, dels erhåller ett särskilt anslag för detta ändamål av 500 000 kr.

Enligt utskottets mening föreligger utan tvivel behov av saklig och lättfattlig information i kostfrågor. Frågan om sådana mera brett upplagda kampanjer som efterlyses i senast nämnda motioner torde lämpligast prövas i samband med dispositionen av det särskilda anslaget till hälsovårdsupplysning.

För att ge institutet möjlighet att sprida ökad kännedom om de rön beträffande kostfrågor som där finns samlade finner utskottet det befogat att institutet erhåller de medel för ändamålet som begärts i *petita* och att anslaget därför ökas med 15 000 kr. jämfört med Kungl. Maj:ts förslag. Förslaget i motionerna I: 548 och II: 641 om anslagshöjning tillstyrks av utskottet.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 559 och II: 601 samt med bifall till motionerna I: 548 och II: 641, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Statens institut för folkhälsan* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 10 245 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionerna I: 548 och II: 641 samt I: 559 och II: 601 i vad de ej behandlats under 1.

17. Statens bakteriologiska laboratorium: Driftkostnader m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna E 10—E 15, s. 59—71) och hemställer

1. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att inrätta en tjänst vid statens bakteriologiska laboratorium som ekonomidirektör i Ce 1,
2. att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar
 - a. till *Statens bakteriologiska laboratorium: Driftkostnader* ett förslagsanslag av 32 634 000 kr.,
 - b. till *Statens bakteriologiska laboratorium: Inredning och utrustning* ett reservationsanslag av 1 000 kr.,

- c. till *Statens farmaceutiska laboratorium* ett förslagsanslag av 3 117 000 kr.,
- d. till *Svenska farmakopékommittén m. m.* ett förslagsanslag av 430 000 kr.,
- e. till *Statens rättskemiska laboratorium* ett förslagsanslag av 5 097 000 kr.,
- f. till *Statens rättsläkarstationer* ett förslagsanslag av 3 410 000 kr.

Öppen hälso- och sjukvård

18. Läkemedel åt vissa kvinnor och barn och Abortförebyggande åtgärder. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna F 1—F 2, s. 76—78) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

- 1. till *Läkemedel åt vissa kvinnor och barn* ett förslagsanslag av 2 700 000 kr.,
- 2. till *Abortförebyggande åtgärder* ett förslagsanslag av 660 000 kr.

19. Bidrag till försöksvis anordnad familjerådgivning. Kungl. Maj:t har (punkt F 3, s. 78—79) föreslagit riksdagen att till Bidrag till försöksvis anordnad familjerådgivning för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 313 av fru Hamrin-Thorell m. fl. och II: 347 av fru Anér m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära

1. att den hittillsvarande försöksverksamheten inom familjerådgivningen ingår som ett permanent led i den kommunala och landstingskommunala basorganisationen på det sociala området

2. omedelbar översyn av gällande statsbidragsbestämmelser för familjerådgivningen,

dels de likalydande motionerna I: 557 av fru Elvy Olsson m. fl. och II: 634 av fru Jonäng och fru Nilsson vari hemställdes

att riksdagen måtte besluta att en permanent statsbidragsberättigad rådgivningsverksamhet snarast inrättas och att verksamheten vidgas till att omfatta alla som har behov av social rådgivning samt

att familjerådgivningsbyråernas namn därefter ändras så att det bättre beskriver verksamhetens innehåll.

Utskottet. Hemställan i motionerna I: 557 och II: 634 om att en *permanent statsbidragsberättigad rådgivning* snarast inrättas samt att verksamheten vidgas att omfatta alla som har behov av social rådgivning förelades även 1968 års riksdag.

Med hänvisning till vad utskottet då anförde (SU 1968: 5, s. 17—18) och med beaktande av vad som anförts i statsverkspropositionen om att socialstyrelsen den 25 oktober 1968 fått Kungl. Maj:ts uppdrag att göra en sammanställning och analys av erfarenheterna från den försöksvis anordnade familjerådgivningen, avstyrks bifall till motionerna. Några skäl för att nu ändra familjerådgivningsbyråernas namn föreligger — mot bakgrund av ovan nämnda ställningstagande — enligt utskottets mening heller inte.

Även motionerna I: 313 och II: 347 avstyrks med hänvisning till vad som ovan anförts i vad avser såväl yrkandet om att försöksverksamheten skall avlösas genom att familjerådgivningen skulle ingå som ett permanent led i den kommunala och landstingskommunala basorganisationen på det sociala området som yrkandet om en översyn av gällande statsbidragsbestämmelser.

Medelsberäkningen föranleder ingen erinran från utskottet.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Bidrag till försöksvis anordnad familjerådgivning* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 300 000 kr.,
2. att riksdagen
 - a) avslår motionerna I: 557 och II: 634,
 - b) avslår motionerna I: 313 och II: 347 såvitt nu är i fråga.

20. Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt F 4, s. 79—80) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 1 400 000 kr.

21. Bidrag till S:t Lukasstiftelsen. Kungl. Maj:t har (punkt F 5, s. 80—81) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till S:t Lukasstiftelsen* för budgetåret 1969/70 anvisa ett anslag av 30 000 kr.

I de likalydande motionerna I: 194 av herr Wirmark m. fl. och II: 206 av herr Nelander m. fl. har hemställts att riksdagen måtte besluta anvisa

ett med 30 000 kr. förhöjt anslag på 60 000 kr. till S:t Lukasstiftelsen för budgetåret 1969/70.

Utskottet. I motionerna I: 194 och II: 206 yrkas att bidraget till S:t Lukasstiftelsen ökas med 30 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit. Utskottet har inte funnit skäl tala för bifall till motionsyrkandet och hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 194 och II: 206 till *Bidrag till S:t Lukasstiftelsen* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 30 000 kr.

22. **Allmän hälsokontroll m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna F 6—F 8, s. 81—86) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Allmän hälsokontroll* ett förslagsanslag av 2 400 000 kr.,
2. till *Socialstyrelsens skärmbildscentral* ett förslagsanslag av 840 000 kr.,
3. till *Skyddsympningar* ett förslagsanslag av 5 600 000 kr.

23. **Hälsovårdsupplysning.** Kungl. Maj:t har (punkt F 9, s. 86—88) föreslagit riksdagen att till Hälsovårdsupplysning för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 1 900 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 105 av herr Bengtson m. fl. och II: 126 av herr Hedlund m. fl. vari hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning för att

1. dels kartlägga behovet av och förutsättningarna för en samordnad och systematiskt genomförd allmän hälsoupplysning och hälsofostran,
2. dels framlägga förslag angående hälsoupplysningens innehåll, utformning och organisation, allt i syfte att skapa bättre förutsättningar för en aktiv medverkan från alla samhällsorgans och alla vuxna medborgares sida när det gäller att söka förbättra vår folkhälsa och samtidigt i möjligaste mån söka avlasta sjukvård och socialvård,

dels de likalydande motionerna I: 570 av herrar Harald Pettersson och Axel Georg Pettersson och II: 596 av herr Börjesson i Falköping m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en utredning om en riksomfattande statlig propagandakampanj för en bättre förebyggande hälsovård.

Utskottet. De förebyggande åtgärderna har fått allt större betydelse inom olika vårdområden. Upplysning och information till allmänheten är som ett led i denna verksamhet av stort värde. Departementschefen har i årets statsverksproposition framhållit att ökade insatser på hälsovårdsupplysningens område är starkt befogade och föreslagit att anslaget för detta ändamål ökas med 800 000 kr. till 1 900 000 kr. för nästa budgetår. Såsom framhålls i motionerna I: 105 och II: 126 har också ett tilltagande intresse för hälsovårdsinformation kunnat märkas. Såväl statliga och kommunala myndigheter som ideella organisationer ägnar dessa frågor allt större uppmärksamhet. Genom den s. k. hälsovårdsupplysningsdelegationen har socialstyrelsen skapat ett organ för information till allmänheten i frågor som rör hälsan. Socialstyrelsen har vidare en särskild hälsouppl yningspanel vari ingår representanter för ett stort antal olika myndigheter, organisationer och institutioner. Dessutom finns i de flesta län en regional samsarbetsgrupp för hälsouppl ynning i vilken länsläkaren som regel är ordförande.

Mot bakgrunden av det anförda finner utskottet en särskild parlamentarisk utredning inte motiverad och avstyrker därför motionerna I: 105 och II: 126.

Med hänvisning till vad utskottet anført ovan avstyrks också bifall till yrkandet i motionerna I: 570 och II: 596 om utredning om en statlig propagandakampanj.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen
 - a. avslår motionerna I: 105 och II: 126,
 - b. avslår motionerna I: 570 och II: 596,
2. att riksdagen till *Hälsovårdsupplysning* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 1 900 000 kr.

24. Bidrag till driften av folktandvården och Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna F 10—F 11, s. 89—90) och hemställer

- att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar
1. till *Bidrag till driften av folktandvården* ett förslagsanslag av 13 200 000 kr.,
 2. till *Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård* ett reservationsanslag av 50 000 kr.

25. Bidrag till nordiskt institut för odontologisk materialprovning. Kungl. Maj:t har (punkt F 12, s. 90—98) föreslagit riksdagen

a. att bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal med Danmark, Finland och Norge om upprättande av ett nordiskt institut för odontologisk materialprovning i enlighet med vad som förordats i statsrådsprotokollet,

b. att till Bidrag till nordiskt institut för odontologisk materialprovning för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

I motionen II: 351 av herr Lundberg har hemställts att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts proposition i vad den avser bidrag till ett nordiskt institut för odontologisk materialprovning med ett förslagsanslag av 400 000 kr.

Utskottet. I motionen II: 351 yrkas avslag på Kungl. Maj:ts förslag med bl. a. motiveringen att det inte föreligger behov av det föreslagna institutet då befintliga institutioner bättre och riktigare torde kunna utföra föreslagna prov och arbetsuppgifter.

Frågan om ett institut för odontologisk materialprovning har diskuterats i Nordiska rådet som rekommenderat regeringarna att inrätta ett sådant. Frågan har också varit föremål för diskussioner vid nordiska hälsovårdsministermöten. Enighet har därvid nåtts om en rekommendation till de nordiska regeringarna om att ett institut inrättas och förläggs till Oslo.

Mot denna bakgrund har utskottet — utan att närmare pröva frågan om behovet av institutet ur svensk synpunkt — lämnat Kungl. Maj:ts hemställan utan erinran. Vid detta bedömande bör motionen inte föranleda någon åtgärd.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 351

a. bemyndigar Kungl. Maj:t att träffa avtal med Danmark, Finland och Norge om upprättande av ett nordiskt institut för odontologisk materialprovning i enlighet med vad departementschefen förordat i statsrådsprotokollet,

b. till *Bidrag till nordiskt institut för odontologisk materialprovning* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 400 000 kr.

26. **Epidemiberedskap m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt F 13, s. 98—100) och hemställer

att riksdagen till *Epidemiberedskap m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 1 300 000 kr.

Universitetssjukhus m. m.

27. **Karolinska sjukhuset: Driftkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt G 1, s. 101—109) föreslagit riksdagen att till Karolinska sjukhuset: Driftkostnader för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 183 405 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 561 av herr Johan Olsson m. fl. och II: 660 av herr Sjönell och fru Jonäng i vad avser hemställan om att riksdagen måtte besluta om inrättande av en tjänst som socialmedicinsk assistent med forskningsuppgifter vid en föreslagen klinik för klinisk missbruksforskning,

dels motionen II: 354 av herr Sjönell i vad avser hemställan om att riksdagen måtte besluta om inrättande av en tjänst som socialmedicinsk assistent med forskningsuppgifter vid en föreslagen klinik för klinisk missbruksforskning.

Utskottet. Yrkande av samma innehåll som i motionerna I: 561 och II: 660 samt II: 354 behandlades även av föregående års riksdag (SU 1968: 5, s. 22). Utskottet anförde då att eventuellt beslut om inrättande av en tjänst som socialmedicinsk assistent med forskningsuppgifter kan fattas av sjukhusmyndigheten inom ramen för tillgängliga resurser. Med hänsyn därtill avstyrks bifall till motionerna.

Utskottet, som inte har någon erinran mot medelsberäkningen, hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 561 och II: 660 samt II: 354 i vad de avser tjänst som socialmedicinsk assistent,
2. att riksdagen till *Karolinska sjukhuset: Driftkostnader* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 183 405 000 kr.

28. *Karolinska sjukhuset: Utrustning.* Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt G 2, s. 109—110) och hemställer

- att riksdagen till *Karolinska sjukhuset: Utrustning* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 6 200 000 kr.

29. *Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare.* Kungl. Maj:t har (punkt G 3, s. 110—114) föreslagit riksdagen att till Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 16 675 000 kr.

I motionen II: 352 av herr Lundberg har hemställts att riksdagen måtte, utöver de tjänster som i propositionen föreslagits, besluta att vid akademiska sjukhuset i Uppsala ytterligare tre underläkartjänster får inrättas, och att medel anslås därtill, med vardera en underläkare vid anesthesi-, kirurgiska- och plastikkirurgiska klinikerna från den 1 juli 1969.

Utskottet. I statsverkspropositionen har beräknats medel för sex nya läkartjänster och ett tjänsteutbyte vid akademiska sjukhuset under budgetåret 1969/70. I motion II: 352 yrkas att medel anslås för *ytterligare tre underläkartjänster* med placering vid anesthesi-, kirurgiska och plastikkirurgiska klinikerna. Med hänvisning till vad som anförts i statsrådsprotokoll 2 — *Bihang till riksdagens protokoll 1969. 6 saml. Nr 5*

tokollet om behovet av att iaktta relativt stor återhållsamhet med nya läkarijänster vid kroppssjukhusen och med beaktande även av att Kungl. Maj:t föreslagit medel för två nya underläkartjänster med den placering direktionen finner lämplig, avstyrker utskottet bifall till motionen.

Medelsberäkningen föranleder ingen erinran.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 352 i vad den avser medelsanvisningen till *Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 16 675 000 kr.,

2. att riksdagen avslår motionen II: 352 i vad den ej behandlats under 1.

30. *Akademiska sjukhuset i Uppsala: Driftkostnader.* Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt G 4, s. 114—117) och hemställer

att riksdagen till *Akademiska sjukhuset i Uppsala: Driftkostnader* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 24 000 000 kr.

31. *Akademiska sjukhuset i Uppsala: Utrustning m. fl. anslag.* Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna G 5—G 14 och G 16—G 18, s. 117—135 och 138—145) och hemställer

1. att riksdagen medger Kungl. Maj:t, att utrustning till ett blivande kirurgiskt block vid akademiska sjukhuset i Uppsala får beställas till ett värde av högst 5 milj. kr. att, såvitt på staten ankommer, betalas tidigast under budgetåret 1970/71,

2. att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

a. till *Akademiska sjukhuset i Uppsala: Utrustning* ett reservationsanslag av 585 000 kr.,

b. till *Bidrag till viss utbildning m. m. vid Kungsgårdets sjukhus i Uppsala* ett förslagsanslag av 100 000 kr.,

c. till *Avlöning av vissa läkare vid sjukhus i Stockholm* ett förslagsanslag av 5 245 000 kr.,

d. till *Bidrag till vissa sjukhus i Stockholm m. m.* ett förslagsanslag av 35 000 000 kr.,

e. till *Bidrag till lasarettet i Lund* ett förslagsanslag av 16 000 000 kr.,

f. till *Bidrag till Malmö allmänna sjukhus* ett förslagsanslag av 25 000 000 kr.,

g. till *Bidrag till vissa sjukhus i Göteborg* ett förslagsanslag av 35 000 000 kr.,

h. till *Bidrag till lasarettet i Umeå* ett förslagsanslag av 18 300 000 kr.,

i. till *Bidrag till regionsjukhuset i Linköping* ett förslagsanslag av 8 000 000 kr.,

j. till *Utbildnings- och forskningsverksamhet vid läkarstationen i Dalby läkardistrikt* ett reservationsanslag av 1 300 000 kr.,

k. till *Kurser för vissa utländska läkare och tandläkare m. m.* ett förslagsanslag av 1 500 000 kr.,

l. till *Stipendier till studerande vid odontologisk fakultet* ett förslagsanslag av 900 000 kr.,

m. till *Nordiska hälsovårdshögskolan* ett förslagsanslag av 1 150 000 kr.

Övrig sjukhusvård m. m.

32. *Vipeholms sjukhus m. fl. anslag.* Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna H 1—H 10, s. 146—160) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Vipeholms sjukhus* ett förslagsanslag av 13 030 000 kr.,

2. till *Rätt psykiatriska stationer och kliniker* ett förslagsanslag av 8 045 000 kr.,

3. till *Utrustning av vissa kliniker för psykiskt sjuka m. m.* ett reservationsanslag av 1 500 000 kr.,

4. till *Bidrag till anordnande av kliniker för psykiskt sjuka m. m.* ett reservationsanslag av 78 000 000 kr.,

5. till *Bidrag till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m.* ett förslagsanslag av 895 000 000 kr.,

6. till *Bidrag till viss hälso- och sjukvård* ett reservationsanslag av 104 000 000 kr.,

7. till *Bidrag till anordnande av radioterapeutiska kliniker* ett förslagsanslag av 800 000 kr.,

8. till *Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.* ett förslagsanslag av 1 600 000 kr.,

9. till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* ett reservationsanslag av 1 000 kr.,

10. till *Viss krigssjukvårdsutbildning m. m.* ett förslagsanslag av 1 192 000 kr.

Ungdomsvård m. m.

33. Ungdomsvårdsskolorna: Driftkostnader. Kungl. Maj:t har (punkt I 1, s. 164—167) föreslagit riksdagen att till Ungdomsvårdsskolorna: Driftkostnader för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 56 280 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat de likalydande motionerna I: 528 av herrar Blomquist och Hübinette och II: 598 av herr Carlshamre vari föreslagits

att tjänster för psykologer med licentiatkompetens inrättas vid Bärby, Fagareds och Råby yrkesskolor,

att tjänster som översköterskor vid fyra skolor inrättas i enlighet med socialstyrelsens äskande,

att en överskötersketjänst inrättas vid vardera Bärby, Fagareds, Råby och Ryagårdens yrkesskolor, samt

att anslaget till Ungdomsvårdsskolorna: Driftkostnader måtte höjas till 56 600 000 kr.

Utskottet. En betydande upprustning av ungdomsvårdsskolornas personella resurser har skett under de senaste åren. Antalet tjänster, som från mitten av 1964 ökat från 774 till 869 under innevarande år, föreslås nu av Kungl. Maj:t öka med ytterligare 45 under nästa budgetår. Av dessa tjänster avser fem att täcka ökat personalbehov på grund av arbetstidsförkortning. Genom den föreslagna personalförstärkningen kan bl. a. dels åstadkommas en förbättring av tillsynsjouren, dels skapas möjligheter för en aktivering av eleverna på deras fritid.

För anlåtande av psykologisk expertis vid framför allt de skolor där andelen narkotikamissbrukare bland eleverna är stor beräknas ytterligare 50 000 kr. under posten arvoden och särskilda ersättningar.

Genom beslut den 7 mars 1969 har Kungl. Maj:t vidare på framställningar från socialstyrelsen bemyndigat styrelsen att fr. o. m. den 1 april 1969 förstärka personalen vid ungdomsvårdsskolorna dels med fem tjänster, varav en biträdande psykolog och en översköterska, för inrättande av en sjuk- och behandlingsavdelning vid Hammargården, dels med en biträdande psykolog och en översköterska vid skola enligt styrelsens bestämmande.

I motionerna I: 528 och II: 598 framförs förslag om att tjänster härutöver inrättas för tre psykologer med licentiatkompetens vid Bärby, Fagared och Råby.

Vid dessa skolor finnes nu inrättade tjänster som biträdande psykologer. För den medicinska och psykologiska vården finns också vid dessa skolor särskilda sjuk- och behandlingsavdelningar inrättade. Härutöver finns möjlighet att till skolorna knyta psykologisk expertis med användande av anvisade medel för arvoden och särskilda ersättningar. Med beaktande även av den begränsade tillgången på psykologer med full behörighet och de

ökade anspråken på dylik expertis som hävdas inom andra områden, avstyrker utskottet bifall till motionerna i vad avser anslag i denna del.

Motionsförslagen om medel för de fyra överskötersketjänster som begärts i socialstyrelsens petita och för ytterligare fyra sådana tjänster kan utskottet — bl. a. med hänsyn till Kungl. Maj:ts nämnda beslut i mars 1969 — inte tillstyrka.

Något riksdagens beslut om inrättande av föreslagna tjänster erfordras inte.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 528 och II: 598 i vad de avser inrättande av ytterligare tjänster,

2. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 528 och II: 598 i vad de avser medelsanvisningen till *Ungdomsvårdsskolorna: Driftkostnader* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 56 280 000 kr.

34. Ungdomsvårdsskolorna: Vård utom skola. Kungl. Maj:t har (punkt I 2, s. 167—169) föreslagit riksdagen att till *Ungdomsvårdsskolorna: Vård utom skola* för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 6 385 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 257 av fru Landberg m. fl. och II: 293 av fru Gradin m. fl. vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär utredning angående utbildning av dem som i sina hem åtagit sig att vårda missanpassad ungdom,

dels de likalydande motionerna I: 567 av fröken Pehrsson och fru Elvy Olsson och II: 620 av herr Gustavsson i Alvesta m. fl. vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om

a. skyndsamt utredning beträffande en utbyggd familjevård, dess ställning och organisation,

b. förslag till regler för ersättning åt familjevårdare samt

c. utredning beträffande ökad utbildning för familjevårdare.

Utskottet. I motionerna I: 257 och II: 293 hemställs om utredning angående utbildning för vissa vårdare av missanpassad ungdom. Liknande yrkanden återfinns också i motionerna I: 567 och II: 620. I senast nämnda motioner hemställs också om utredning beträffande en utbyggd familjevård, dess ställning och organisation samt om förslag till regler för ersättning åt familjevårdare.

Socialutredningen skall enligt sina direktiv göra en samlad översyn av

den sociala vårdlagstiftningen. I direktiven för utredningen framhålls att den översyn av barnavårdslagen som skall ingå i den allmänna översynen av vårdlagstiftningen bör avse bl. a. även vård och behandling.

Vissa frågor som har samband med vård av barn och ungdomar i enskilda hem har vidare enligt vad utskottet erfarit varit föremål för överväganden i socialdepartementet och en utredning av hithörande frågor förbereds.

Med hänsyn härtill avstyrker utskottet motionerna.

Utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot medelsberäkningen, hemställer

1. att riksdagen till *Ungdomsvårdsskolorna: Vård utom skola* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 6 385 000 kr.,

2. att riksdagen avslår motionerna I: 567 och II: 620 i vad de avser utbyggd familjevård,

3. att riksdagen avslår motionerna I: 567 och II: 620 i vad de avser ersättning åt familjevårdare,

4. att riksdagen avslår motionerna I: 257 och II: 293 samt I: 567 och II: 620, de två sistnämnda i vad de avser utbildning av familjevårdare.

35. Ungdomsvårdsskolorna: Engångsanskaffning av inventarier m. m. med flera anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna I 3—I 5, s. 169—172) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Ungdomsvårdsskolorna: Engångsanskaffning av inventarier m. m.* ett reservationsanslag av 1 100 000 kr.,

2. till *Ungdomsvårdsskolorna: Personalutbildning* ett reservationsanslag av 310 000 kr.,

3. till *Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.* ett förslagsanslag av 350 000 kr.

36. Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m. Kungl. Maj:t har (punkt I 6, s. 172—173) föreslagit riksdagen att till Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m. för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 12 000 000 kr.

I de likalydande motionerna I: 588 av herr Wallmark och II: 676 av herr Åkerlind m. fl. har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till ändring av gällande bestämmelser så att kommun erhåller ersättning av statsmedel för socialhjälp som lämnats utlänning även om hjälpen utgått efter socialhjälpslagens 13 §.

Utskottet. De frågor som behandlas i motionerna I: 588 och II: 676 berördes av föredragande departementschefen i prop. 1966: 1 (bil. 7 s. 30—31, SU 1966: 5 s. 5—6). Riksdagen godtog förslag om att Kungl. Maj:t skulle kunna bevilja främst vissa större städer ersättning av statsmedel för kostnader för understöd till arbetsföra utländska medborgare, som kommit till Sverige för att skaffa sig arbetsanställning. Sådan ersättning har av Kungl. Maj:t beviljats i tre fall. Med hänsyn till att utgiven socialhjälp till arbetsföra utländska medborgare i regel utgör en mycket ringa andel av kommunernas totala socialhjälpkostnader avstyrker utskottet bifall till motionsyrkandena om ändrade bestämmelser för ersättning av statsmedel för frivillig socialhjälp till utländska medborgare.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 588 och II: 676,
2. att riksdagen till *Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 12 000 000 kr.

Nykterhetsvård m. m.

37. Statens vårdanstalter för alkohlmissbrukare: Driftkostnader m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna J 1—J 3, s. 177—181) och hemställer

- att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar
1. till *Statens vårdanstalter för alkohlmissbrukare: Driftkostnader* ett förslagsanslag av 21 164 000 kr.,
 2. till *Statens vårdanstalter för alkohlmissbrukare: Utrustning m. m.* ett reservationsanslag av 600 000 kr.,
 3. till *Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkohlmissbrukare m. m.* ett reservationsanslag av 4 100 000 kr.

38. Bidrag till driftkostnader vid erkända vårdanstalter för alkohlmissbrukare m. m. Kungl. Maj:t har (punkt J 4, s. 181—184) föreslagit riksdagen

a) att godkänna de i statsrådsprotokollet förordade ändrade grunder för bidrag till driftkostnader vid erkända vårdanstalter för alkohlmissbrukare m. m.,

b) att till Bidrag till driftkostnader vid erkända vårdanstalter för alkohlmissbrukare m. m. för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 61 000 000 kr.

I motionen II: 664 av herrar Sundkvist och Börjesson i Falköping har hemställts att riksdagen måtte

1. besluta om en höjning av maximibidraget till driftkostnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare till 75 kr./vård dag;

2. till Bidrag till driftkostnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m. för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 63 000 000 kr.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag innebär att maximibeloppet höjs med 6 kr. per dag, varav 5 kr. utgör höjning av garantibidraget och 1 kr. höjning av beläggningsbidraget. Förslaget medger att en större del av anstaltens fasta kostnader täcks av garantibidrag.

I motionen II: 664 föreslås att maximibeloppet höjs i enlighet med socialstyrelsens förslag i petita, nämligen från nuvarande 61 kr. per dag till 75 kr. per dag. Kostnaderna för höjningen torde enligt motionärerna kunna begränsas till ca 2 milj. kr. då i huvudsak endast mindre anstalter kan komma att utnyttja maximibidraget.

Enligt vad utskottet erfarit är inte alltid anstaltsstorleken avgörande för dagkostnaden. Skillnader i dagkostnad kan i stället bero på andra förhållanden t. ex. anstaltens geografiska belägenhet, m. m. Kungl. Maj:t har emellertid, såsom framhålls i statsverkspropositionen, möjlighet att bevilja statsbidrag med högre belopp än maximibeloppet när särskilda skäl föreligger. Med hänvisning härtill avstyrks bifall till motionen.

Utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet, hemställer

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 664 i vad den avser höjning av maximibidraget godkänner de i statsrådsprotokollet förordade ändrade grunderna för bidrag till driftkostnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.,

2. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 664 i vad den avser medelsanvisningen till *Bidrag till driftkostnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 61 000 000 kr.

39. **Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder m. m., med flera anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna J 5—J 7, s. 184—188) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder m. m.* ett förslagsanslag av 70 000 000 kr.,

2. till *Utbildning och samverkan inom nykterhetsvården* ett reservationsanslag av 300 000 kr.,

3. till *Bidrag till Länkrörelsen m. m.* ett anslag av 1 450 000 kr.

Viss rehabiliteringsverksamhet

40. *Statens arbetsklirik. Invaliditetsförebyggande åtgärder m. m.* Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna K 1—K 2, s. 190—192) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Statens arbetsklirik* ett förslagsanslag av 1 345 000 kr.,

2. till *Invaliditetsförebyggande åtgärder m. m.* ett förslagsanslag av 27 300 000 kr.,

41. *Bidrag till handikappinstitutet.* Kungl. Maj:t har (punkt K 3, s. 192—193) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till handikappinstitutet* för budgetåret 1969/70 anvisa ett anslag av 3 700 000 kr.

I de likalydande motionerna I: 569 av herr Eric Peterson m. fl. och II: 636 av herr Jönsson i Ingemarsgården m. fl. har, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen under femte huvudtiteln till *Bidrag till handikappinstitutet* för budgetåret 1969/70 måtte bevilja ett med 350 000 kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag förhöjt anslag på tillsammans 4 050 000 kr.

Utskottet. Handikappinstitutet påbörjade sin verksamhet den 1 juli 1968.

I likhet med departementschefen finner utskottet att närmare erfarenheter av institutets verksamhet bör avvaktas innan ställning tas till en anslagsökning utöver Kungl. Maj:ts förslag. Yrkandet i motionerna I: 569 och II: 636 om höjning av anslaget till handikappinstitutet avstyrks därför.

Utskottet, som inte har någon erinran mot medelsberäkningen, hemställer att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 569 och II: 636, nämnda motio-ner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till handikappinstitutet* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 3 700 000 kr.

42. *Bidrag till vissa hjälpmedel för handikappade.* Kungl. Maj:t har (punkt K 4, s. 193—194) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till vissa hjälpmedel*

för handikappade för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 520 av herrar Axelson och Skagerlund och II: 603 av herrar Eriksson i Arvika och Jonsson i Mora vari föreslagits att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att bestämmelserna ändras så att bidrag till inköp av batterier m. m. för drift av hörapparater kan erhållas, samt

att detta bidrag måtte utgå ur det anslag som redovisas under K 4, Bidrag till vissa hjälpmedel för handikappade,

dels motionen II: 131 av herr Martinsson vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om att inom Kungl. Maj:ts kansli måtte göras en översyn av bestämmelserna om statsbidrag till vissa hjälpmedel för handikappade.

Utskottet. I motionerna I: 520 och II: 603 hemställs om ändring av bestämmelserna så att bidrag utgår för *inköp av batterier till hörapparater*. Frågan har tidigare aktualiserats i samband med remissbehandlingen av handikapputredningens förslag om översyn av bestämmelserna om statsbidrag till hörapparater. Föredragande departementschefen anförde därvid (prop. 1968: 41, s. 51) att denna fråga har avsevärd räckvidd — bidrag utgår till anskaffning av ca 20 000 nya hörapparater per år — och att ett ställningstagande fordrar att den har utretts. Inte minst behöver de administrativa konsekvenserna klarläggas.

Utskottet, som helt delar departementschefens farhågor beträffande de administrativa följderna av den föreslagna utvidgningen av bidragsbestämmelserna, är inte berett att tillstyrka motionerna.

Vem som skall *ordinera statsbidragsberättigade hjälpmedel* regleras genom tillämpningsföreskrifter till hjälpmedelskungörelsen, vilka utfärdas av socialstyrelsen. Det har förflutit mindre än ett år sedan tillämpningsföreskrifterna till den nya hjälpmedelskungörelsen utfärdades. Utskottet utgår från att socialstyrelsen och andra berörda instanser studerar de praktiska erfarenheterna av de utfärdade föreskrifterna och vidtar de justeringar som kan vara befogade. Utskottet finner därför inte skäl att nu tillstyrka det i motion II: 131 gjorda yrkandet om en *översyn av bestämmelserna* om statsbidrag till vissa hjälpmedel för handikappade.

Medelsberäkningen föranleder ingen erinran.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 520 och II: 603,
2. att riksdagen till *Bidrag till vissa hjälpmedel för handikappade* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 60 000 000 kr.,

3. att riksdagen avslår motionen II: 131.

43. Bidrag till vanförestalter m. m., m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna K 5—K 7, s. 194—198) och hemställer att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Bidrag till vanförestalter m. m.* ett förslagsanslag av 15 600 000 kr.,

2. till *Bidrag till Eugeniahemmet* ett förslagsanslag av 4 040 000 kr.,

3. till *Bidrag till anordnande av vissa institutioner för psykiskt utvecklingsstörda* ett reservationsanslag av 10 000 000 kr.

44. Bidrag till driften av särskolor m. m. Kungl. Maj:t har (punkt K 8, s. 198—200) föreslagit riksdagen

a. att besluta att sådana anställnings- eller arbetsvillkor för särskolchef, studierektor, tillsynslärare och huvudlärare vid landstings eller stads utanför landstings särskola, som får bestämmas genom avtal, fr. o. m. den 1 januari 1969 skall fastställas under medverkan av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer,

b. att till Bidrag till driften av särskolor m. m. för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 115 av herr Wirmark och II: 130 av herr Larsson i Öskevik vari hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utarbetande av ändrade bestämmelser om statsbidrag till omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda syftande till att statsbidrag skall utgå till avlönande av talpedagog, särskolchef, vårdchef, biträdande sådana befattningshavare, kurator, psykolog och biträdande psykolog, föreståndare för olika inrättningar samt arbetsterapeut,

dels de likalydande motionerna I: 259 av herr Blomquist m. fl. och II: 298 av fröken Wetterström m. fl. vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om översyn av kungörelsen angående statsbidrag till omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda (SFS 1968: 350) i enlighet med vad i motionerna förordats,

dels de likalydande motionerna I: 556 av fru Elvy Olsson m. fl. och II: 648 av fru Nilsson och herr Mattsson vari hemställts att riksdagen måtte besluta att till Bidrag till driften av särskolor under femte huvudtiteln (K 8) anvisa ett förslagsanslag om 35 660 000 kr.

Utskottet. Statens kostnader för bidrag till driften av särskolor har ökat väsentligt sedan den nya lagen om omsorger om psykiskt utvecklingsstörda började tillämpas den 1 juli 1968. I årets statsverksproposition föreslås en ökning av anslaget från 20 milj. kr. till 35 milj. kr.

Med hänsyn till de kraftigt ökade kostnaderna för ifrågavarande statsbidrag som inträtt efter det den nya lagen börjat tillämpas kan utskottet inte förordna en utvidgning av bidragsbestämmelserna. Utskottet anser sig därför inte kunna tillstyrka de förslag om översyn av bidragsreglerna som framförts i motionerna I: 115 och II: 130 samt I: 259 och II: 298.

I motionerna I: 556 och II: 648 föreslås att anslaget ökas med 660 000 kr. för att möjliggöra försöksverksamhet med undervisning för vuxna utvecklingsstörda. Enligt vad utskottet inhämtat avser handikapputredningen att i betänkande under innevarande år ta upp frågan om bl. a. vuxenutbildning för utvecklingsstörda. I avvaktan på detta betänkande avstyrker utskottet motionerna.

Mot vad som anförts i statsverkspropositionen om att anställnings- eller arbetsvillkor för särskolchef m. fl. fr. o. m. den 1 januari 1969 skall fastställas under medverkan av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer, har ingen erinran framförts.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen

a. avslår motionerna I: 115 och II: 130,

b. avslår motionerna I: 259 och II: 298,

2. att riksdagen beslutar att sådana anställnings- eller arbetsvillkor för särskolchef, studierektor, tillsynslärare och huvudlärare vid landstings eller stads utanför landsting särskola, som får bestämmas genom avtal, fr. o. m. den 1 januari 1969 skall fastställas under medverkan av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer,

3. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 556 och II: 648 till *Bidrag till driften av särskolor m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 35 000 000 kr.

45. *Bidrag till De handikappades riksförbund.* Kungl. Maj:t har (punkt K 9, s. 200—201) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till De handikappades riksförbund* för budgetåret 1969/70 anvisa ett anslag av 350 000 kr.

I de likalydande motionerna I: 569 av herr Eric Peterson m. fl. och II: 636 av herr Jönsson i Ingemarsgården m. fl. har, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen under femte huvudtiteln till *Bidrag till De handikappades riksförbund* för budgetåret 1969/70 måtte bevilja ett med 50 000 kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag förhöjt anslag på tillsammans 400 000 kr.

Utskottet. Anslaget till *De handikappades riksförbund* har i statsverkspropositionen föreslagits höjt med 50 000 kr. I motionerna I: 569 och II: 636 yrkas att anslaget höjs med ytterligare 50 000 kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet har inte funnit skäl frångå Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker därför motionerna.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 569 och II: 636, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till De handikappades riksförbund* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 350 000 kr.

46. *Bidrag till Hörselfrämjandets riksförbund*. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt K 10, s. 201—202) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till Hörselfrämjandets riksförbund* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 420 000 kr.

47. *Bidrag till De blindas förening*. Kungl. Maj:t har (punkt K 11, s. 202—203) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till De blindas förening* för budgetåret 1969/70 anvisa ett anslag av 1 540 000 kr.

I motionen II: 673 av herr Zachrisson m. fl. har föreslagits att anslaget till »De Blindas Förenings övriga verksamhet» uppräknas till 416 000 kr. eller med 50 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit.

Utskottet. I årets statsverksproposition föreslås att anslaget till De blindas förening under nästa budgetår förs upp med 1 540 000 kr. Detta innebär en ökning med 240 000 kr. i förhållande till innevarande budgetår. Av anslaget skall 1 040 000 kr. användas för föreningens depåverksamhet. 136 000 kr. utgör bidrag till utbildning av ledarhundar. För bidrag till den verksamhet som föreningen bedriver i övrigt, bl. a. för dövblinda, föreslås 364 000 kr., vilket innebär en ökning med 80 000 kr. i förhållande till innevarande budgetår.

Prioriteringen av dessa senare medel mellan olika ändamål ankommer på De blindas förening. Utskottet avstyrker bifall till motionen II: 673.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 673 till *Bidrag till De blindas förening* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 1 540 000 kr.

48. *Ersättning till postverket för befordran av blindskriftsförsändelser*. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt K 12, s. 203—204) och hemställer

att riksdagen till *Ersättning till postverket för befordran av blindskriftsförsändelser* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 960 000 kr.

49. **Motioner om bidrag till vissa organisationer.** I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels motionen I: 5 av herr Lundström och fru Hamrin-Thorell vari hemställdes att riksdagen beslutar anvisa ett bidrag till Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar för innevarande budgetår med 950 000 kr. och för nästa budgetår med 1 900 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 193 av herr Sörenson m. fl. och II: 207 av herrar Nordstrandh och Werner vari hemställdes att riksdagen måtte besluta att bevilja Riksorganisationen för mental hälsa ett anslag för budgetåret 1969/70 om 10 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 260 av herr Brundin och II: 203 av herr Clarkson vari hemställdes att riksdagen till Svenska Stiftelsen Rehabilitatus måtte för budgetåret 1969/70 bevilja ett anslag om 100 000 kr.

Utskottet. I motionen I: 5 föreslås att statsbidrag anvisas till *Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar* dels för innevarande budgetår med 950 000 kr., dels för nästa budgetår med 1 900 000 kr.

Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar har tidigare som bidrag till sin verksamhet erhållit en viss del av televerkets inkomster på de s. k. lyxtelegramblanketterna. På grund av de betydande underskott som televerket under senare år fått vidkännas på telegramverksamheten har detta bidrag i realiteten kommit att finansieras av televerkets allmänna inkomster. Från och med den 1 januari 1969 har bidraget därför avlösts av en anordning, som innebär att allmänheten har möjlighet att lämna bidrag till föreningens verksamhet genom att välja en lyxtelegramblankett som är märkt med en symbol för föreningen. Denna blankett kostar 1 kr. utöver lyxtelegramavgiften, varav föreningen erhåller 90 öre per blankett.

Televerket har således vidtagit åtgärder för att tillföra nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar fortsatta bidrag från allmänheten. Avsändare av telegram erhåller också upplysning från televerket om den möjlighet som finns att stödja föreningens verksamhet genom valet av telegramblankett.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionen.

I motionerna I: 193 och II: 207 hemställs om att riksdagen beviljar *Riksorganisationen för mental hälsa* anslag med 10 000 kr.

Utskottet, som vill erinra om Kungl. Maj:ts möjligheter att i vissa fall lämna bidrag ur anslaget Extra utgifter under femte huvudtiteln, avstyrker motionerna.

I motionerna I: 260 och II: 203 framfört yrkande om *Bidrag till Svenska Stiftelsen Rehabilitatus* kan utskottet, med hänvisning till att sjukvården i princip åvilar sjukvårdshuvudmännen, inte tillstyrka.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionen I: 5,

2. att riksdagen avslår motionerna I: 193 och II: 207,
3. att riksdagen avslår motionerna I: 260 och II: 203.

Arbetarskydd och arbetsmedicin

50. **Arbetarskyddsstyrelsen.** Kungl. Maj:t har (punkt L 1, s. 205—207) föreslagit riksdagen att till Arbetarskyddsstyrelsen för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 6 061 000 kr., varav 130 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 192 av herr Mossberger och II: 209 av herr Persson i Skänninge vari hemställts

att riksdagen beslutar att arbetarskyddsstyrelsen skall erhålla en sådan personalförstärkning som erfordras för att bedriva en effektivare upplysnings- och informationsverksamhet i arbetarskyddsfrågor inom lantbruksnäringarna och trädgårdsanläggningsbranschen, samt

att härför erforderliga medel ställs till arbetarskyddsstyrelsens disposition,

dels de likalydande motionerna I: 227 av herr Mossberger och II: 261 av herr Persson i Skänninge vari hemställts att de ifrågavarande befattningshavarna utöver sina upplysnings- och informationsuppgifter även erhåller befogenhet att företaga inspektion avseende arbetarskyddet inom lantbruksnäringarna och trädgårdsanläggningsbranschen.

Utskottet. I motionerna I: 192 och II: 209 hemställs om förstärkning av arbetarskyddsstyrelsens personalresurser för att möjliggöra *ökad inspektion av lantbruksnäringarnas arbetsplatser*. Enligt arbetarskyddsstyrelsens årsredovisning över yrkesinspektionens verksamhet under år 1966 har lantbruksnäringarnas arbetsplatser besökts i genomsnitt vart femte år. Besöksfrekvensen för övriga näringsgrenar var i genomsnitt vart tredje år.

Enligt vad utskottet inhämtat pekade arbetarskyddsstyrelsen på detta förhållande i en skrivelse till yrkesinspektionen i juni 1967. Skrivelsen resulterade i att 3 176 av de 10 043 arbetsställen inom jordbruket och trädgårdsnäringen som fanns registrerade hos yrkesinspektionen besökts under år 1967. Besöksfrekvensen hade därmed under 1967 stigit till ungefär samma nivå som gällde för övriga näringsgrenar under år 1966. Nämnas bör dock att antalet besök under år 1967 vid övriga näringsgrenar samtidigt ökat något i förhållande till år 1966. Med hänvisning till att arbetarskyddsstyrelsen således uppmärksammat de i motionerna påpekade förhållandena avstyrker utskottet bifall till motionerna. Utskottet förutsätter därvid att behovet av inspektionsverksamhet inom lantbruksnäringarna och trädgårdsanläggningsbranschen även fortsättningsvis uppmärksammas. Med hänvis-

ning till vad utskottet anfört ovan och med beaktande även av att upplysnings- och informationsverksamheten enligt utskottets mening är ett lika viktigt led som inspektionsverksamheten vid bekämpandet av yrkesskador avstyrks bifall till yrkandet i motionerna I: 227 och II: 261 om befogenhet att företa inspektion avseende arbetarskyddet inom lantbruksnäringarna och trädgårdsanläggningsbranschen.

Medelsberäkningen föranleder ingen erinran från utskottet.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 192 och II: 209 i vad de avser viss personalförstärkning,

2. att riksdagen avslår motionerna I: 227 och II: 261,

3. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 192 och II: 209 i vad de avser medelsanvisningen till *Arbetarskyddsstyrelsen* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 6 061 000 kr., varav 130 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

51. *Yrkesinspektionen* och *Arbetsmedicinska institutet*. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna L 2—L 3, s. 207—210) och hemställer att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Yrkesinspektionen* ett förslagsanslag av 13 200 000 kr., varav 990 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,

2. till *Arbetsmedicinska institutet* ett förslagsanslag av 6 617 000 kr.

Internationell samverkan

52. *Socialattachéer m. fl. anslag*. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna M 1—M 5, s. 212—215) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Socialattachéer* ett förslagsanslag av 480 000 kr.,

2. till *Internationellt socialpolitiskt samarbete* ett förslagsanslag av 2 595 000 kr.,

3. till *Bidrag till världshälsovårdsorganisationen m. m.* ett förslagsanslag av 4 040 000 kr.,

4. till *Vissa internationella resor* ett reservationsanslag av 60 000 kr.,

5. till *Vissa internationella kongresser i Sverige* ett reservationsanslag av 50 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond

53. *Utbyggande av karolinska sjukhuset m. fl. anslag*. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna II: 1—II: 6, s. 216—245) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Utbyggande av karolinska sjukhuset* ett investeringsanslag av 9 700 000 kr.,
2. till *Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala* ett investeringsanslag av 15 000 000 kr.,
3. till *Vissa byggnadsarbeten vid kliniker för psykiskt sjuka m. m.* ett investeringsanslag av 4 500 000 kr.,
4. till *Vissa byggnadsarbeten för rättspsykiatriska kliniker* ett investeringsanslag av 6 500 000 kr.,
5. till *Vissa byggnadsarbeten m. m. vid ungdomsvårdsskolorna* ett investeringsanslag av 2 250 000 kr.,
6. till *Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare* ett investeringsanslag av 2 900 000 kr.

Statens utlåningsfonder

54. Statens bosättningslånefond. Kungl. Maj:t har (punkt IV: 1, s. 246—248) föreslagit riksdagen

- a. att godkänna den i statsrådsprotokollet förordade höjningen av maximibeloppet för bosättningslån att gälla fr. o. m. den 1 juli 1969,
- b. att godkänna de i statsrådsprotokollet förordade ändringarna av grunderna för statliga bosättningslån att gälla fr. o. m. den 1 juli 1969,
- c. att till Statens bosättningslånefond för budgetåret 1969/70 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels motionen II: 127 av fru Holmqvist och fröken Sandell vari hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att bestämmelserna i kungörelsen om statliga bosättningslån ändras därhän att personer med handikapp som inflyttar i av staten finansierade invalidlägenheter tillerkännes rätten till bosättningslån,

dels motionen II: 614 av fru Gradin och herr Lindkvist vari föreslagits att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär en översyn av de statliga bosättningslånen med beaktande av de i motionen framförda synpunkterna.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag innebär att nu gällande maximibelopp för statliga bosättningslån höjs fr. o. m. den 1 juli 1969 från 5 000 till 6 000 kr. Vidare föreslår Kungl. Maj:t sådana ändringar i bosättningslånekungörelsen att bosättningslån kan beviljas även till dem som stadigvarande sammanbor under äktenskapsliknande förhållanden. Förslag framläggs också om att lånet inte längre skall knytas till äktenskapets ingående utan i stället till gemensam bosättning i familjebostad. Den nuvarande regeln om att

låneansökan skall inges inom sex månader efter äktenskapets ingående föreslås i anslutning härtill ändras på så sätt att lån enligt huvudregeln kan erhållas för den första bosättningen i gemensam familjebostad om ansökan görs inom sex månader från det den gemensamma bosättningen har skett. Bosättningslånekungörelsen föreslås vidare ändrad så att möjlighet föreligger att bevilja lån till endast en av två lånesökande om särskilda skäl föreligger. Ogifta föräldrar föreslås kunna erhålla lån även före ett väntat barns födelse. Utskottet, som påkallat den översyn av lånebestämmelserna som ligger till grund för förslaget, har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen förordat om ändring av grunderna för statliga bosättningslån.

En liknande hemställan som i motion II: 127 angående *lån för bosättning i handikapplägenhet* behandlades även av 1968 års riksdag. Med hänvisning till vad utskottet då anförde (SU 1968: 88 s. 7) avstyrks bifall till motionen.

I motionen II: 614 yrkas sådan översyn av lånebestämmelserna att *bosättningslån kan användas vid förvärv av bostadsrättslägenhet eller annat bostadsköp*. Motioner med liknande yrkanden har tidigare förelagts riksdagen — senast vid 1966 års riksdag (SU 1966: 5 s. 62). Utskottet finner inte heller nu skäl att tillstyrka bifall till den föreslagna utvidgningen av reglerna för bosättningslån.

Någon erinran mot *medelsberäkningen* har inte framförts.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner den i statsrådsprotokollet förordade höjningen av maximibeloppet för bosättningslån att gälla fr. o. m. den 1 juli 1969,
2. att riksdagen godkänner de i statsrådsprotokollet förordade ändringarna av grunderna för statliga bosättningslån att gälla fr. o. m. den 1 juli 1969,
3. att riksdagen till *Statens bosättningslånefond* för budgetåret 1969/70 anvisar ett investeringsanslag av 1 000 kr.,
4. att riksdagen avslår motionen II: 127,
5. att riksdagen avslår motionen II: 614.

Fonden för låneunderstöd

55. Lån till anordnande av barnstugor. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt V: 1, s. 249) och hemställer

att riksdagen till *Lån till anordnande av barnstugor* för budgetåret 1969/70 anvisar ett investeringsanslag av 14 000 000 kr.

56. Lån till byggande av sjukhem m. fl anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna V: 2—V: 4, s. 249—253) och hemställer

1. att riksdagen godkänner den i statsrådsprotokollet förordade ändringen av grunderna för statslån till sjukhem,
2. att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar
 - a) till *Lån till byggande av sjukhem* ett investeringsanslag av 55 000 000 kr.,
 - b) till *Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m.m.* ett investeringsanslag av 1 000 000 kr.,
 - c) till *Lån till utländska läkare för viss efterutbildning* ett investeringsanslag av 1 000 kr.

Uppskjutna frågor

57. Uppskjutna frågor. Utskottet kommer senare under sessionen att yttra sig beträffande Kungl. Maj:ts under följande punkter framlagda förslag, nämligen

B 4 Folkpensioner

G 15 Efterutbildning av viss sjukvårdspersonal m. m.
vilket utskottet här

anmäler

Stockholm den 18 mars 1969

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Birger Andersson (s), Fritz Persson (s), Rikard Svensson (s), Axel Andersson (fp), Mårtensson (s), Bertil Petersson (s), Per Jacobsson (fp), Ottosson (m), Bengt Gustavsson (s), Bengtson (cp), Herbert Larsson (s), Nyman (fp), Wååg (s), Kaijser (m) och Nils-Eric Gustafsson (cp) samt

från a n d r a kammaren: herrar Bohman (m), Mellqvist (s), fru Lewén-Eliasson (s), herrar Bergman (s), Johansson i Norrköping (s), Nordstrandh (m), Alemyr (s), Nilsson i Tvärälund (cp), Fagerlund (s), Andersson i Knäred (cp), Svanberg (s), Gustavsson i Ängelholm (s), Mundebo (fp), Sjönell (cp) och Eriksson i Arvika (fp).

Reservationer

1. vid *punkten 7* (Bostadstillägg för barnfamiljer, m. m.) beträffande *förmögenhetsprövningen* av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Bengtson (cp), Nyman (fp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Sjönell (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 4 som börjar med »Grunderna för» och slutar med »gällande bestämmelser» bort ha följande lydelse:

»Som redovisats i motionerna I: 531 och II: 622 kan de nuvarande reglerna om vilken betydelse förmögenhet skall tillmätas vid inkomstprövningen i många fall — särskilt för innehavare av mindre rörelse — medföra konsekvenser som inte överensstämmer med det grundläggande syftet att anpassa bidragen till betalningsförmågan. Detta talar för att förmögenhetens inverkan minskas. En lämplig metod är att knyta an till de bedömningar som statsmakterna godtagit för liknande syften i samband med bl. a. de kommunala bostadstilläggen och därför begränsa den förmögenhetsandel som skall läggas till inkomsten till 10 procent. Kungl. Maj:t bör enligt utskottets mening bereda frågan och lägga fram ett sådant förslag till nästa års riksdag.»

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen med bifall till motionerna I: 531 och II: 622, såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om förmögenhetsreglerna i bestämmelserna om bostadstillägg,»

2. vid *punkten 9* (Bidrag till social hemhjälp) beträffande *rörelseträning* av herrar Bengtson (cp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp) och Sjönell (cp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 5 som börjar med »Utskottet vill» och slutar med »tillstyrka motionerna» bort ha följande lydelse:

»Enligt utskottets mening är det angeläget att ytterligare möjligheter till rörelseträning skapas för åldringar och handikappade. Även om behandling av legitimerad sjukgymnast är den bästa formen härför, bör möjlighet skapas för att ge enklare rörelseträning dels under de tider då sjukgymnast inte finns tillgänglig, dels för dem som endast är i behov av enklare träning. Såsom anförs i motionerna I: 558 och II: 635 kan detta lämpligen åstadkommas genom att hemsamariter erhåller viss tilläggsutbildning. Enligt utskottets uppfattning bör statsmakterna genom stimulerande åtgärder medverka till att sådan tilläggsutbildning kommer till stånd. Statsmakterna bör också utfärda vissa riktlinjer såväl för utbildningen som för verksamheten. Utskottet tillstyrker därför motionerna.»

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen i anledning av motionerna I: 558 och II: 635 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om behovet av rörelseträning.»

3. vid *punkten 12* (Bidrag till kommunala familjedaghem) beträffande *kvotregeln* av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Bengtson (cp), Nyman (fp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Sjönell (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 8 som börjar med »Grunderna för» och slutar med »avser kvotregeln» bort ha följande lydelse:

»I reservationer till utskottets utlåtande nr 5 till 1968 års riksdag anfördes att kvotregeln inte skulle ge den avsedda stimulansen för familjedaghemmen. Ett stort antal kommuner kan med nu gällande kvotregel inte få någon statlig stimulans till familjedaghemsvärksamheten. Enighet har rått om att bidraget skall stimulera till nya och ökade kommunala insatser. En sådan stimulans borde vara särskilt nödvändig i de kommuner som har det minsta antalet platser i förhållande till invånarantalet. Det finns stor risk för att kvotregeln medför att syftet med statsbidraget kommer att förfelas. Utskottet anser därför att den kvotregel som begränsar bidragsrätten till att gälla endast när den organiserade barntillsynen i kommunen uppnått en viss omfattning bör avskaffas. Ett förslag därom bör av Kungl. Maj:t föreläggas nästa års riksdag.»

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen med bifall till motionerna I: 367 och II: 427, såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om slopande av den s. k. kvotregeln,»

4. vid *punkten 12* (Bidrag till kommunala familjedaghem) beträffande *balansregeln* av

a. herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Bengtson (cp), Nyman (fp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Sjönell (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 8 som börjar med »Utskottet finner» och slutar med »avser balansregeln» bort ha följande lydelse:

»Balansregeln bidrar inte till en utveckling mot det primära målet att nå en ökning av det totala antalet barntillsynsplatser. Det angivna målet är så angeläget och behovet så akut att en ökning av antalet barntillsynsplatser måste åstadkommas snarast. En ökning av antalet platser i familjedag-

hem torde kunna åstadkommas utan att utbyggnaden av barnstugeverksamheten eftersätts. Detta bör ske genom att regeln mjukas upp enligt förslaget i motionerna I: 367 och II: 427, varigenom även syftet med motionerna I: 106 och II: 134 får anses i väsentliga delar tillgodosett. Vad utskottet anfört bör ges Kungl. Maj:t till känna.»

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen med bifall till motionerna I: 367 och II: 427, såvitt nu är i fråga, samt i anledning av motionerna I: 106 och II: 134 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om uppmjukning av den s. k. balansregeln,»

b. herrar Ottosson (m), Kaijser (m) och Nordstrandh (m) som anser att *dels* det stycke i utskottets yttrande på s. 8 som börjar med »Utskottet finner» och slutar med »avser balansregeln» bort ha följande lydelse:

»Balansregeln bidrar inte till en utveckling mot det primära målet att nå en ökning av det totala antalet barntillsynsplatser. Det angivna målet är så angeläget och behovet så akut att en ökning av antalet barntillsynsplatser måste åstadkommas snarast. En ökning av antalet platser i familjedaghem torde kunna åstadkommas utan att utbyggnaden av barnstugeverksamheten eftersätts. Regeln bör därför helt slopas i enlighet med förslaget i motionerna I: 106 och II: 134, varigenom syftet med motionerna I: 367 och II: 427 även tillgodoses. Denna utskottets mening bör genom skrivelse ges Kungl. Maj:t till känna.»

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen i anledning av motionerna I: 106 och II: 134 samt I: 367 och II: 427, de två sistnämnda såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om slopande av den s. k. balansregeln,»

5. vid *punkten 14* (Socialstyrelsen) beträffande *undersökning av läkemedelskonsumtionen* av herr Kaijser (m).

6. vid *punkten 16* (Statens institut för folkhälsan) beträffande *plan för informationsverksamheten* av fru Lewén-Eliasson (s).

7. vid *punkten 19* (Bidrag till försöksvis anordnad familjerådgivning) beträffande *permanent rådgivningsverksamhet m. m.* av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Bengtson (cp), Nyman (fp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Sjönell (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 13 som börjar med »Med hänvisning» och slutar med »gällande statsbidragsbestämmelser» bort ha följande lydelse:

»Förslag som syftar till att den nuvarande försöksverksamheten inom familjerådgivningen avlöses av en permanent verksamhet förs fram i motionerna I: 313 och II: 347 samt I: 557 och II: 634. I båda motionsparen förespråkas en utvidgning av verksamhetsområdet. Vidare föreslås i de förstnämnda motionerna en omedelbar översyn av statsbidragssystemet och i sistnämnda motioner även en ändring av familjerådgivningsbyråernas namn.

Utskottet delar den i motionerna uttryckta uppfattningen att tiden nu är mogen för att denna synnerligen viktiga och värdefulla verksamhet får en fast organisation. De uppgifter och den analys av erfarenheterna som Kungl. Maj:t föranställt att torde kunna ge ytterligare bidrag till utformningen av systemet. Kungl. Maj:t bör därför pröva frågan och förelägga nästa års riksdag förslag i ämnet. I detta sammanhang bör även statsbidragssystemet och namnfrågan prövas.»

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen i anledning av motionerna I: 313 och II: 347 samt I: 557 och II: 634, de två förstnämnda såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om förslag beträffande familjerådgivningen.»

8. vid *punkten 21* (Bidrag till S:t Lukasstiftelsen) beträffande *medelsanvisningen* av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Ottosson (m), Bengtson (cp), Nyman (fp), Kaijser (m), Nils-Eric Gustafsson (cp), Bohman (m), Nordstrandh (m), Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Sjönell (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Som motionärerna anfört har stiftelsens samhällsinsats utvecklats med goda möjligheter till ytterligare ökade insatser på människovårdens område. Verksamheten förtjänar ett ökat ekonomiskt stöd även av statsmedel. Utskottet tillstyrker därför motionerna I: 194 och II: 206 om en höjning av anslaget med 30 000 kr.

Utskottet hemställer

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 194 och II: 206 till *Bidrag till S:t Lukasstiftelsen* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 60 000 kr.»

9. vid *punkten 23* (Hälsövarsupplysning) beträffande *utredningar om hälsoupplysning m. m.* av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Bengtson (cp), Nyman (fp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Sjönell (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 15 som börjar med »Mot bakgrun-

den» och slutar med »statlig propagandakampanj» bort ha följande lydelse:

»Utvecklingen inom olika vårdområden ger enligt utskottets mening anledning till ökade samhälleliga insatser på den förebyggande hälsoupplýsningens område. De enskilda individerna har rätt att av samhället få stöd när det gäller att uppnå och bevara en god hälsa. Såsom framhålles i motionerna I: 105 och II: 126 har ett stigande intresse för hälsovårdsinformation kunnat märkas.

I de nämnda motionerna redovisas kraftigt ökande vårdkostnader. Den expanderande vårdsektorn, som i huvudsak har landstingskommunalt huvudmannaskap har bidragit till att kraftigt höja den kommunala utdebiteringen vilket i hög utsträckning drabbat låginkomstgrupperna p. g. a. den kommunala beskattningens proportionalitet. För att ge sjukvårdshuvudmännen möjlighet att i fortsättningen ge en god vård av hög kvalitet är det enligt utskottets mening angeläget att man satsar ytterligare på hälsoupplýsning för att så långt möjligt vidmakthålla en god hälsa. Utskottet delar motionärernas uppfattning att hälsoupplýsningen måste få en väsentligt bredare och djupare förankring i samhället. Den måste genomföras kontinuerligt och systematiskt om den skall ge en önskad effekt. I motionerna aktualiseras en rad åtgärder då det gäller att planera, organisera, samordna och genomföra en effektiv och långsiktig hälsoupplýsning. Utskottet anser liksom motionärerna att staten bör ta initiativ till det forsknings- och utredningsarbete som är erforderligt. En parlamentariskt sammansatt utredning, till vilken också representanter för sjukvårdshuvudmännen och andra berörda organ knytes, bör komma till stånd.

Vid bifall därtill får även syftet med motionerna I: 570 och II: 596 anses tillgodosett.

Utskottet har ingen invändning mot medelsberäkningen för nästa budgetår.»

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen i anledning av motionerna I: 570 och II: 596 samt med bifall till motionerna I: 105 och II: 126 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om en parlamentarisk utredning om hälsoupplýsning och hälsofostran,»

10. vid *punkten 33* (Ungdomsvårdsskolorna: Driftkostnader) beträffande *medel för överskötersketjänster vid vissa ungdomsvårdsskolor* av herrar Ottosson (m), Kaijser (m), Bohman (m) och Nordstrandh (m) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 21 som börjar med »Motionsförslagen om» och slutar med »inte tillstyrka» bort ha följande lydelse:

»Enligt utskottets mening har förslaget om medel för ytterligare över-

skötersketjänster fått en närliggande motivering i socialstyrelsens petita och motionerna I: 528 och II: 598. Angelägenheten understryks ytterligare av vad som därefter redovisats angående narkotikasituationen vid ungdomsvårdsskolorna. Utskottet tillstyrker därför motionerna i denna del och föreslår att ytterligare 320 000 kr. anvisas för ändamålet.»

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 528 och II: 598 i vad de avser medelsanvisningen till *Ungdomsvårdsskolorna: Driftkostnader* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 56 600 000 kr.,»

11. vid *punkten 34* (Ungdomsvårdsskolorna: Vård utom skola) beträffande *familjevården* av herr Nilsson i Tvärålund (cp).

12. vid *punkten 41* (Bidrag till handikappinstitutet) beträffande *medelsanvisningen* av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Bengtson (cp), Nyman (fp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Sjönell (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Förslaget i motionerna I: 569 och II: 636 om ökat bidrag till institutet avser att ge detta resurser för att snabbt kunna fylla sitt ändamål. Angelägenheten i syftet och dokumentationen för behovet har övertygat utskottet om att en ytterligare medelsanvisning med 350 000 kr. enligt motionerna är nödvändig.

Utskottet hemställer

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 569 och II: 636, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till handikappinstitutet* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 4 050 000 kr.»

13. vid *punkten 42* (Bidrag till vissa hjälpmedel för handikappade) beträffande *bidrag till inköp av batterier m. m. för drift av hörapparater* av herr Eriksson i Arvika (fp).

14. vid *punkten 44* (Bidrag till driften av särskolor m. m.) beträffande *översyn av bidragsbestämmelserna* av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Ottosson (m), Nyman (fp), Kaijser (m), Bohman (m), Nordstrandh (m), Mundebo (fp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 28 som börjar med »Med hänsyn» och slutar med »och II: 298» bort ersättas med följande text:

»I motionerna I: 259 och II: 298 begärs en översyn av kungörelsen an-

gående statsbidrag till omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda. I samband med tillkomsten av lagen angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda behandlade riksdagen även vissa statsbidragsfrågor som väckts i anledning av motionerna. Riksdagen uttalade därvid som sin mening att det fanns fog för att stimulera huvudmännen att åstadkomma en utbyggnad av omsorgerna i enlighet med omsorgslagens intentioner genom en översyn av statsbidragsbestämmelserna beträffande personalkostnaderna. Föredragande departementschefen har sedermera i proposition 1968:1, bil. 7, s. 218, framhållit att gällande grunder för statsbidrag skulle behållas. Vidare framhölls att en samordning med bestämmelserna om lärarlönebidragen i den vanliga skolan borde eftersträvas.

Enligt utskottets mening har en tillräcklig samordning för att i önskvärd omfattning lätta de ökade bördor som genom reformen lagts på huvudmännen inte åstadkommits. En förnyad översyn av bidragskungörelsen bör därför komma till stånd i detta syfte. Samtidigt bör den av riksdagen tidigare begärda översynen av lärarbegreppet då det gäller statsbidrag till särskolan komma till stånd. Utskottet tillstyrker därför motionerna I: 259 och II: 298. Därmed torde även syftet med motionerna I: 115 och II: 130 vara i huvudsak tillgodosett. Vad utskottet anfört bör i skrivelse ges Kungl. Maj:t tillkänna.»

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen med bifall till motionerna I: 259 och II: 298 samt i anledning av motionerna I: 115 och II: 130 som sin mening ger Kungl. Maj:t tillkänna vad utskottet anfört om en översyn av kungörelsen angående statsbidrag till omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda,»

15. vid punkten 44 (Bidrag till driften av särskolor m. m.) beträffande *viss försöksverksamhet m. m.* av herrar Bengtson (cp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp) och Sjönell (cp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 28 som börjar med »I motionerna» och slutar med »utskottet motionerna» bort ha följande lydelse:

»Utvecklingsstörda vuxna personer har sällan haft möjlighet att ta del av någon mer omfattande undervisning. Ett stort antal utvecklingsstörda är analfabeter. Skolöverstyrelsen tillsatte för några år sedan en arbetsgrupp för att undersöka behovet av vuxenutbildning för utvecklingsstörda. För att kunna anordna försöksverksamhet på området har skolöverstyrelsen för budgetåret 1969/70 begärt ett anslag på 660 000 kr. Det begärda anslaget är avsett att användas för 15 lärartjänster. Enligt vissa uppgifter skall frågan tas upp i betänkande som handikapputredningen avser att lämna under innevarande år. Enligt utskottets mening bör försöksverksamhet med undervisning för vuxna utvecklingsstörda snarast igångsättas. Principen

att statsbidrag skall utgå till lärarlöner bör beaktas även i detta fall. Då, enligt vad utskottet inhämtat, frågan emellertid ännu inte varit föremål för överbäggande inom handikapputredningen tillstyrker utskottet motionerna I: 556 och II: 648,»

dels utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

»3. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 556 och II: 648 till *Bidrag till driften av särskolor m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 35 660 000 kr.»

16. vid *punkten 45* (Bidrag till De handikappades riksförbund) beträffande *medelsanvisningen* av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Bengtson (cp), Nyman (fp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Nilsson i Tvärälund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Sjönell (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Den i motionerna föreslagna anslagshöjningen framstår mot bakgrund av förbundets synnerligen viktiga verksamhet som skälig. Utskottet tillstyrker därför motionerna och hemställer

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 569 och II: 636, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till De handikappades riksförbund* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 400 000 kr.»

17. vid *punkten 49* (Motioner om bidrag till vissa organisationer) beträffande *Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar* av herrar Per Jacobsson (fp) och Kaijser (m).

18. vid *punkten 49* (Motioner om bidrag till vissa organisationer) beträffande *Riksorganisationen för mental hälsa* av herr Nordstrandh (m).

Särskilt yttrande

vid *punkten 11* (Bidrag till driften av barnstugor) av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Nyman (fp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp) och Eriksson i Arvika (fp) som anfört:

»Ungefär 5 000 barn till studerande vid de eftergymnasiala utbildningsanstalterna vid de större kårorterna kan inte beredas plats inom samhällets barntillsyn.

Kommuner med ett stort inslag av studerande med barn får särskilt höga kostnader för barntillsyn i synnerhet beträffande driften av daghem. Det

finns därför skäl att överväga ett ökat statligt stöd till kommuner med en stor andel studerande.

Vi förutsätter att detta problem beaktas vid den pågående översynen av bidragssystemet för driften av barnstugor och att förslag rörande bidragssystemets framtida utformning föreläggs nästa års riksdag.»